

Vypořádání menšinového akcionáře

Určuje-li ustanovení § 220p obch. zák., že společnost musí menšinového akcionáře upozornit na právo žádat o přezkoumání výše vypořádání v penězích, zakládá toto ustanovení pouze povinnost společnosti (a tomu odpovídající oprávnění akcionáře) informovat akcionáře o jeho právu založeném ustanovením § 220k odst. 1 obch. zák. Ani z dikce tohoto ustanovení, ani z jeho účelu nelze dovodit, že by zakládalo další právo akcionáře vedle práva upraveného v § 220k odst. 1 obch. zák., a nelze z něj ani dovozovat povahu žaloby, kterou se bude svého práva domáhat; ta plyne, právě z odkazovaných ustanovení § 220k odst. 1, 5 a 7 obch. zák.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 4252/2010, ze dne 8.12.2011)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci navrhovatelů a) Ing. M. Ch. a b) Mgr. T. K., zastoupených JUDr. P.Z., advokátem se sídlem v P., za účasti společnosti C. P. Louny, a. s., se sídlem v L., o přezkoumání a určení výše vypořádání při převzetí obchodního jmění hlavním akcionářem, vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 33 Cm 49/2005, o dovolání navrhovatelů proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15. dubna 2010, č. j. 7 Cmo 387/2009-68, tak, že dovolání se odmítá.

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením potvrdil odvolací soud rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. března 2009, č. j. 33 Cm 49/2005 - 42, kterým tento soud zamítl návrh na přezkoumání a určení výše vypořádání navrhovatelů v penězích (výrok I.) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (výrok II.).

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podali navrhovatelé dovolání, v němž co do jeho přípustnosti odkázali na § 237 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), co do důvodu na ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Zásadní právní význam dovolatelé spatřují v závěru odvolacího soudu, že právo akcionáře na vypořádání podle § 220p odst. 4 obchodního zákoníku (dále též jen „obch. zák.“) lze uplatnit pouze žalobou na plnění podle § 80 písm. b) o. s. ř.

Dovolatelé odkazují na závěry usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. prosince 2009, sp. zn. 29 Cdo 4712/2007, uveřejněného pod číslem 104/2010 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 104/2010“), ve kterém Nejvyšší soud dovodil, že § 183k obch. zák. zakládá právo akcionáře vytěsněného ze společnosti podle ustanovení § 183i a násl. obch. zák. domáhat se určení výše přiměřeného protiplnění i právo domáhat se zaplacení (doplacení) protiplnění v přiměřené výši. Dovolatelé dovozují, že je namístě v tomto směru přehodnotit i stávající judikaturu k § 220p odst. 4 obch. zák.

Proto navrhuje, aby dovolací soud zrušil napadené rozhodnutí odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Společnost C. P. Louny, a. s., se ve vyjádření k dovolání plně ztotožňuje s právním názorem odvolacího soudu. Navrhuje, aby odvolací soud dovolání jako nepřípustné odmítl anebo, shledá-li

dovolání přípustným, je zamítl.

Dovolání není přípustné.

Předpokladem přípustnosti dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. je závěr Nejvyššího soudu, že rozhodnutí odvolacího soudu nebo některá v něm řešená právní otázka mají zásadní význam po právní stránce.

Zásadní právní význam v projednávané věci dovolací soud neshledal.

Vzhledem k době podání návrhu (25. března 2005), je pro další úvahy Nejvyššího soudu rozhodný výklad obchodního zákoníku ve znění účinném do 29. dubna 2005, tj. naposledy ve znění zákona č. [554/2004](#) Sb.

Otázkou, kterou dovolatelé vymezují v dovolání, se Nejvyšší soud zabýval již v usnesení ze dne 7. března 2007, sp. zn. 29 Odo 1332/2005. Uzavřel v něm, že určovací žaloba má preventivní povahu a má za účel poskytnout ochranu právnímu postavení žalobce dříve, než dojde k porušení právního vztahu nebo práva. Naléhavý právní zájem na určení je proto dán zejména tam, kde by bez tohoto určení bylo ohroženo právo žalobce nebo kde by se bez požadovaného určení stalo jeho právní postavení nejistým. Proto není určovací žaloba zpravidla opodstatněna tam, kde již byly právní vztahy nebo práva porušena a kde je třeba se domáhat ochrany žalobou na plnění. I v případě, kdy lze žalovat na splnění povinnosti, může však být naléhavý právní zájem na určení dán tehdy, jestliže se určovací žalobou vytvoří pevný právní základ pro právní vztahy účastníků sporu a předejde se tak případným dalším žalobám na plnění nebo jestliže žaloba na plnění neřeší a ani nemůže řešit celý obsah a dosah sporného právního vztahu nebo práva (srov. např. rozsudek uveřejněný pod číslem 17/1972 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek). Taková situace nicméně ve vztahu k žalobě na přezkoumání výše vypořádání v penězích při zrušení akciové společnosti s převodem obchodního jmění na hlavního akcionáře nenastává.

Žaloba na plnění, i když ji podal jediný menšinový akcionář, řeší celý obsah a dosah mezi stranami sporné výše vypořádání. Soudní rozhodnutí, kterým se žalobci přiznává právo na jinou výši vypořádání, zavazuje podle ustanovení § 220k odst. 5 obch. zák., na něž odkazuje § 220p odst. 4 obch. zák., hlavního akcionáře co do základu přiznaného práva i vůči ostatním minoritním akcionářům. Tím je zajištěno, že také žaloba na plnění v daném případě předejde případným dalším žalobám v tom smyslu, že je jí najisto postavena výše přiměřeného vypořádání (resp. výše dorovnání) připadající na jednu akcii. Není proto naplněn ani druhý z uvedených důvodů, pro něž by bylo možné přiznat minoritním akcionářům naléhavý právní zájem na určení správné výše vypořádání. Díkce ustanovení § 220k odst. 5 obch. zák. ostatně potvrzuje, že soud v řízení zahájeném podle tohoto ustanovení neurčuje v obecné rovině, jaké vypořádání je přiměřené, nýbrž shledá-li k návrhu žalobce, že stanovené vypořádání není přiměřené, přizná žalobci právo na jinou výši vypořádání, resp. zaváže žalovaného k zaplacení dorovnání. Takový výrok může soud vynést jedině k žalobě na plnění ve smyslu § 80 písm. b) o. s. ř. Při jiném výkladu by citované ustanovení nebylo potřebné.

Určuje-li ustanovení § 220p obch. zák., že společnost musí menšinového akcionáře upozornit na právo žádat o přezkoumání výše vypořádání v penězích, zakládá toto ustanovení pouze povinnost společnosti (a tomu odpovídající oprávnění akcionáře) informovat akcionáře o jeho právu založeném ustanovením § 220k odst. 1 obch. zák. Ani z díkce tohoto ustanovení, ani z jeho účelu nelze dovodit, že by zakládalo další právo akcionáře vedle práva upraveného v § 220k odst. 1 obch. zák., a nelze z něj ani dovozovat povahu žaloby, kterou se bude svého práva domáhat; ta plyne, jak shora uvedeno, právě z odkazovaných ustanovení § 220k odst. 1, 5 a 7 obch. zák.

K těmto závěrům se Nejvyšší soud přihlásil i v usnesení ze dne 11. prosince 2007, sp. zn. 29 Odo

442/2006, a nemá důvod se od nich odchýlit ani v projednávané věci. Argumentace závěry usnesení Nejvyššího soudu R 104/2010 v dovolání není přiléhavá, když v tomto usnesení byl vyložen § 183k obch. zák. Nelze přitom bez dalšího aplikovat závěry platné v případě vykonání práva výkupu účastnických cenných papírů podle § 183i a násl. obch. zák. na přeměnu akciové společnosti v podobě převodu obchodního jmění na hlavního akcionáře. Ačkoliv oba postupy vykazují mnoho shodných znaků, důvodem pro závěr Nejvyššího soudu o přípustnosti určovací žaloby podané podle § 183k odst. 1 obch. zák., je speciální úprava zániku práva akcionáře na přezkoumání přiměřenosti protiplnění, které zanikne dříve, než navrhovateli vznikne právo na výplatu protiplnění. Akcionář by se tak na základě § 183k odst. 1 obch. zák. musel (pod hrozbou zániku práva) na soud obracet návrhem na přiznání přiměřeného protiplnění před jeho splatností. Důsledkem uvedeného stavu může nepochybně být, že bude-li se akcionář návrhem podle ustanovení § 183k odst. 1 obch. zák. domáhat, aby soud rozhodl, že je mu hlavní akcionář povinen zaplatit nad rámec výše protiplnění uvedené v usnesení valné hromady podle ustanovení § 183i odst. 3 obch. zák., částku, jejíž výši uvede v návrhu, soud návrh zamítne dříve, než právo navrhovatele dospěje, s odůvodněním, že se akcionář domáhá plnění, které se dosud nestalo splatným, tj. proto, že návrh byl podán předčasně. Ve světle těchto závěrů dospěl v uvedeném rozhodnutí Nejvyšší soud k závěru, že nelze akcionáře zbavit práva domáhat se návrhem podle § 183k odst. 1 obch. zák. určení, jaká je výše přiměřeného protiplnění poskytnutého akcionářům podle § 183m odst. 1 obch. zák.

V případě práva na zaplacení (doplacení) protiplnění v přiměřené výši podle § 220p odst. 4 obch. zák. Nejvyšší soud neshledává, že by úprava zániku tohoto práva, vyžadovala takový výklad, jež by akcionáři umožnil kromě žaloby na plnění podat též určovací žalobu.

Protože Nejvyšší soud neshledal přípustnost dovolání, podle § 243b odst. 5 ve spojení s § 218 písm. c) o. s. ř. je odmítl.

K tomu je třeba dodat, že, podle mínění dovolacího soudu, však lze na postup při rozhodování o přiznání práva na jinou výši vypořádání, aplikovat závěr, formulovaný Nejvyšším soudem v R 104/2010, podle kterého soud při rozhodování o návrhu za zahájení řízení o přiznání práva na jinou výši vypořádání nebude vázán tím, jak navrhovatel v tzv. žalobním petitu zformuloval svou představu o výši vypořádání na jednu akcii. Může tedy svým rozhodnutím určit výši vypořádání na jednu akcii částkou vyšší nebo naopak (aniž by ve zbývajících „částích“ návrh zamítl) částkou nižší. Návrh na určení výše vypořádání bude projednatelný (soud o něm může zákonem předvídaným způsobem věcně rozhodnout) dokonce i tehdy, omezí-li navrhovatel svůj požadavek na určení výše vypořádání, aniž v žalobním petitu zformuluje svou představu o jeho výši na jednu akcii. Je tomu tak proto, že obchodní zákoník (konkrétně ustanovení § 220k) předpokládá, že soud určí výši dorovnání, čímž v intencích ustanovení § 153 odst. 2 o. s. ř. vypořádá vztah mezi účastníky řízení způsobem předjímaným tímto právním předpisem (v návaznosti na ustanovení § 220k odst. 5 věty první obch. zák. tak dokonce učiní způsobem závazným i pro další – tam zmíněné – osoby).

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)